

היבטים לשוניים ויקרא פא

דקדוקי קריאה והדרכה לקורא בפרשת ויקרא ובהפטרה ובראשון של צו

י וְאִם-מִן-הַצֵּאן: יש להקפיד על הפרדת התיבות

א יד עליית שני

א טו וְנִמְצָה: בה"א ולא באל"ף¹

ב ב מְסֻלָּתָהּ: הסמ"ך בקמ"ץ קטן. עַל כָּל-לְבַנְתָּהּ: טעם טפחא בתיבת עַל, יש להיזהר לא להדביק את הלמ"דים שבין התיבות הבאות אחריה

ב ה מִצָּה: להטעים את הדגש החזק בצד"י שלא יישמע מלשון מציאה בלשון עבר

ב ז עליית שלישי

ב ח וְהִקְרִיבָהּ וְהִגִּישָׁה: במלרע ובמפיק בה"א, הקורא במלעיל ללא מפיק משבש משמעות
ב יג עַל כָּל-קָרְבָנָךְ: יש להיזהר בהטעמת התיבות שלא לצרף את המילה כָּל לתיבה שלפניה
ב יד גִּרְשֵׁי: ש"ן שמאלית וכן הוא בהמשך בפס' טז מִגְרֵשָׁה

ג א עליית רביעי

ג ג הַמִּכְסָּה: געיה בה"א והמ"ם בשווא נע לא בחטף פתח, כן הדבר גם בהמשך

ג יב וְאִם עֵז: כך צריכה להיות ההטעמה ולא כקורן ודומיו שם המילים מוקפות

ד א עליית חמישי

ד ח עַל-הַקָּרֵב: היחיד שלא נאמר בו אֶת-הַקָּרֵב

ד י כְּאֲשֶׁר יוֹרֵם: הר"ש בפתח לא בקמץ. עַל מִזְבַּח הָעֹלָה: טעם טפחא בתיבת עַל

ד יג וְנִעְלָם: העי"ן בשווא נח וכן הדבר גם בהמשך

ד יז אֶת פְּנֵי הַפְּרֻכָּת: טעם טפחא בתיבת אֶת. בקורן ודומיו מוטעם בטעות אֶת מוקפת בניקוד סגול במקום טפחא-מרכא

ד כ וְעָשָׂה לְפָר: בזקף קטון ולא רביע כקורן ודומיו. יַעֲשֶׂה-לּוֹ: געיה ביו"ד, יש לקרוא בהעמדה קלה שם

ד כד וְשַׁחַט אֹתוֹ: ברביע ולא בזקף כקורן ודומיו

ד כו וְנִסְלַח לוֹ: הטעם לא נסוג אחור וכן הדבר בשאר המקומות

ד כז עליית ששי

ד לא הוֹסֵר חֶלֶב: הטעם בסמ"ך, לא נסוג לה"א. מֵעַל זֶבַח: שתי התיבות מוטעמות במונח ואינן מוקפות כפי שמופיע בקורן ודומיו

ה ח עֲרָפוּ: העי"ן בקמץ קטן

ה ט יִמְצָה: הצד"י בצירי

ה יא עליית שביעי

ה יח שִׁגְגָתוֹ: הגימ"ל הראשונה בשווא נח על אף הקושי

ה כא בְּגִזְלֹ: במלרע. אֹו עָשָׂק אֶת-עַמִּיתוֹ: טעם טפחא בתיבת אֹו

ה כב וְכַחֵשׁ: טעם נסוג אחור לכ"ף. החי"ת בסגול, לא בצירי. לַחֲטָא: החי"ת בחטף לא בשווא נח

ה כג גִּזְלֹ: הזי"ן בקמץ. עָשָׂק: הש"ן בקמץ. הַפְּקָד: הה"א בקמץ קטן

ה כד מפטיר

¹ ההבדל אינו במבטא המילה, אלא בכתיב ובמשמעות, ועל הקורא והשומעים לתת את הדעת.

הפטרת ויקרא, ישעיהו מג-מד:

מג כג **שֶׁה**: בצירי. **בְּמִנְחָה**: הבלי"ת בשווא
מג כז **פָּשְׁעוּ**: טעם נסוג אחור לפ"א
מג כח **וְאֶחָלָל**: הו"ו בפתח לא בקמץ. **שָׁרִי**: טעם נסוג אחור לשי"ן
מד ב **יַעֲזֹרְךָ**: העי"ן בשווא נח, הזי"ן בשווא נע ודגש חזק בכ"ף סופית
מד ג **אֶצֶק-מַיִם**: הצד"י בקמץ קטן
מד ה **אָנִי**: במלעיל. **זֶה יְקָרָא בְּשֵׁם-יַעֲקֹב**: טעם טפחא בתיבת **זֶה**
מד ז **וַיַּעֲרֹכָהּ**: העי"ן בשווא נח והרי"ש בשווא נע. **וְאֶתִיּוֹת**: הת"ו בחירק חסר ודגש חזק ביו"ד, יש לקרא: ואתי-יות
מד ח **וְאֶל-תִּרְהֹוּ**: בה"א ולא באל"ף (**אֶל-תִּפְחָדוּ וְאֶל-תִּרְהֹוּ**), הרי"ש בשווא נח
מד ט **יַצְרֵי-פֶסֶל**: העמדה קלה ביו"ד
מד יב **מַעֲצָד**: דל"ת בסוף התיבה ולא רי"ש. **לֹא-שָׁתָה מַיִם**: טעם נסוג אחור לשי"ן
מד יג **נְטָה**: טעם נסוג אחור לנר"ן. **בַּשָּׂרָד**: שי"ן שמאלית. **יִתְאַרְהוּ**: הת"ו בקמץ גדול² והאלף בחטף קמץ
מד יד **לְכַרְת-לֹו**: הרי"ש בקמץ קטן
מד טו **וַיִּחַם**: החי"ת בקמץ קטן. **וְאָפָה**: טעם נסוג אחור לאל"ף. **וַיִּסְגְּד-לָמוֹ**: הגימ"ל בקמץ קטן
מד טז **וַיִּשְׁבַּע**: הוא"ו בשווא
מד יז **וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּתְפַּלֵּל וַיֹּאמֶר**: וא"ו החיבור בשווא
מד יט **וְאֶכֶל**: במלרע! פועל א.כ.ל ולא שם העצם
מד כ **רַעַה**: בעי"ן ולא באל"ף
מד כא **זָכַר-אֱלֹהֵה**: הכ"ף בקמץ קטן. **עֲבַד-לִי**: העמדה קלה בעי"ן
מד כב **מִחִיתִי כָעֵב**: כ"ף בקמץ לא בשווא. **וְכַעֲנֹן**: הו"ו בשווא הכ"ף בסגול המורה על מיודע ויש בה געיא להדגשת הסגול
מד כג **רָנֹו**: הרי"ש בקמץ קטן, דגש חזק בנו"ן ובמלרע!

ראשון של צו:

ו ב **מוֹקְדָה**: אין מפיק בה"א. **תּוֹקֵד בּוֹ**: הטעם נסוג לת"ו
ו ג **וּמְכַנְסֵי-בֵד**: העמדה קלה במ"ם
ו ד **שְׁנֵי** במנחת שבת
ו ה **תּוֹקֵד-בּוֹ**: העמדה קלה בת"ו
ו ז **שְׁלִישִׁי** במנחת שבת
ו ח **וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ**: בשאר מקומות: **וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ**
ו יא **יֹאכְלֵנָה**: הכ"ף בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע בחלק מהספרים

אברהם נפח ז"ל

א ה וְזָרְקוּ מִמֶּשׁ, בכוח, לא רק לשפורך.

² כאן אין מקום לומר כי הת"ו בקמץ קטן, כי הוא מאמץ את צליל החטופה שלאחריה; כאן הוא במקום הפתח של בניין פיעול, הקמץ הוא "תשלום דגש" החטף-קמץ באל"ף הוא חריג. ובכלל לשיטתנו שאין קמץ קטן בהברה פתוחה אין מקום לכלל הזה הנוגע למלים כמו נְעָמִי שלשיטתנו הוא קמץ רחב, ולפי הכלל הזה הוא קטן.

ג א שְׁלָמִים צורת היחיד, שְׁלָם, נמצא רק פעם אחת במקרא (עמוס ה:כב).
א"ה. לשון המקרא בעמוס וְשָׁלַם מְרִיאֵיכֶם לֹא אָבִיט: ולפי המפרשים הוא יחיד של שלמים. אבל
יתכן מאוד שצורת היחיד אינה שְׁלָם (אולי שְׁלָם), ובעמוס הוא צורת סמיכות.

ד ה וְלִקַּח הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּהר
לפי הטעמים, "ולקח הכהן המשיח מדם-הפר", אבל התימנים
מסבירים את הטעמים "ולקח, הכהן המשיח-מדם-הפר".
א"ה. התרענו בעבר על תופעה זו. במקראות גדולות תורת חיים שהתרגום לפי נוסח תימן.

וְיִסֵּב, כְּהֵנָּה רַבָּא מְדָמָא דְתוֹרָא, וְיַעֲלֵל. הטעות הנפוצה של פיסוק נשמע מוטעה עקב ניגון
התביר מתבטא דוקא אצל התימנים, שרק מנגנים בו ניגון הפסק. במכון ממרא הבנוי גם הוא
על נוסח תימן וְיִסֵּב כְּהֵנָּה רַבָּא, מְדָמָא דְתוֹרָא, וְיַעֲלֵל יְתִידָה. תיקן עניין זה.

א ב הרב גור אריה צור נר"ץ אָדָם פִּי יִקְרִיב. יש לשאול, מה ראה הכתוב לפתוח את
חומש ויקרא דווקא במעשה הקרבנות. והרי עוד תפקידים יש למושכן כהשראת
השכינה, לשמוע דבר ה' מבין שני הכרובים, עבודת הכהן הגדול ביום הכפורים
ועוד.

ולעומקו של מקרא יש לומר שרצה הכתוב ללמד בתחילה על דרך הקירבה לה'
יתברך. שעל מנת כן נבנה המשכן שרצה הקב"ה לדור עמנו בקירבה יתירה.
וכדברי הרמב"ן שלשון קרבן הוא לשון קריבה ואחדות. [פס' ט']

ועל דרך ששנו בפרקי אבות (א ב), על שלשה דברים העולם עומד, על התורה
ועל העבודה ועל גמילות חסדים. שיש כאן ג' קירבות³. קרבת הקב"ה לבניו,
קרבת הבנים לאביהם, וקרבת הבנים זה לזה.

התורה היא גילוי חבת הקב"ה לבניו, והתקרבותו אלינו כפי ברכתנו על התורה
אשר בחר בנו מכל העמים.

העבודה היא הקרבנות וְהַתְּפִילָה בבחינת וְנִשְׁלַמְהָ פְּרִים שְׁפָתֵינוּ (הושע יד, ג),
שהקרבנות הן גילוי חיבתנו לבוראנו והתקרבותנו אליו ית'. ואשר על כן נקרא
הקרבן בשם זה שְׁמֹקְרָבָנוּ אליו בעבודת הקרבן.

וגמילות חסדים היא מתנת חסד ה' אשר גורמת לנו להתקרב זה לזה, איש לרעהו.
ובגין ג' קירבות הללו, משרה הקב"ה שכינתו בינינו, והיא תכלית המשכן, שעל כן
נקרא שמו משכן. שיהיה משכנו עמנו.

ועוד יש לומר, שהכתוב נקט כאן את הכלל שהקב"ה מקדים תרופה למכה.
שהכפרה בקרבנות היא הרפואה לכל מי שהוכה במכת העבירה. לכן הקדים את
התרופה ליתן קודם כל את חוקי הקרבנות ואחר כך יתן לו החוקים והמשפטים
אשר יעשה אותם האדם וחי בהם.

ועוד יש לומר על דרך הרמז, שפתח בקרבנות ליתן אפשרות לטהורים, שיבואו
טהורים אלו תינוקות של בית רבן ויעסקו בטהורים, בקרבנות, ורמז לכך על ידי
א' קטנה. שבוֹיִקְרָא, ויקרא אל משה באלף זעירא אלו תינוקות של בית רבן. ואין לך
התוועדות גדולה מזו בפתח המשכן, שיבואו טהורים ויעסקו בטהרה.

³ א"ה. יש לדון במלה זו. המלה קְרָבָה ללא אותיות שימוש אינה במקרא, לכאורה צפוי דגש כבי"ת, אבל במקרא
למשל וְאֵנִי קְרַבְתִּים לִי טוֹב (תהלים עג, טז) הרי"ש בח"פ המורה על שוא נע, יש גם קְרַבְתִּים אֱלֹהִים יִחְפְּעוּן (ישעיהו טז,
ג) ושם צפוי דגש. לשון רבים צפוי קְרַבּוֹת, אבל עלול להתחלף עם רבים של קְרַב. לכן בדיעבר השארתי כאן
קירבות.

בענין פעולת הקרבן

יש ליתן טעם, כיצד מתכפר לאדם ע"י שישחט בהמה קרבן לה'. ועוד, שהרי האדם, נזר הבריאה, מביא בעל חיים נחות ממנו, ועל ידי הבהמה הנחותה ממנו מתעלה האדם לדרגה עליונה.

וכדי להבין יש להתבונן במאי דסליק מיניה, בסוף חומש⁴ שמוות (לא ו). וְעָשָׂה בְּצִלְאֵל וְאֶחָיָב וְכָל אִישׁ חֶכֶם-לֵב אֲשֶׁר נָתַן ה' חָכְמָה וּתְבוּנָה בְּחָמָה וּגו'. אמר הכתוב בְּהִמָּה ולא בָּהֶם. לומר לך, אם חכמה ותבונה בְּחָמָה, אינם בְּבִהֵמָה. ואם אין חכמה ותבונה בְּחָמָה, שאין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, הרי הם בְּבִהֵמָה, שירדו לדרגת בהמה, ואף פחות מזה. כי בהמה עושה שליחותה בעולם שיעד לה בוראה, והאדם החוטא לא סוף דבר שאינו עושה שליחותו לתקן עולם במלכות שדי, אלא אף מקלקל הוא בבריאה, וירד אף מדרגת בהמה, ונעשה כבהמה המקלקלת אשר אין לה תקנה אלא סכין (ע"פ סוף פרק רביעי של ב"ק). ואשר על כן יביא בהמה טהורה, אשר על ידי הקדשתה עלתה מדרגתה לדרגה נעלה יותר, ושחיטתה לשם שמים תהיה כסולם עבור החוטא לעלות מעלה חזרה לדרגתו שלפני החטא. ויהיה שוב כאיש חכם-לב אֲשֶׁר נָתַן ה' חָכְמָה וּתְבוּנָה בְּחָמָה לְדַעַת לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-מְלָאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל אֲשֶׁר-צִוָּה ה':

ב ז-ח שְׁתֵּי תָרִים וּגו' אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה: וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לְחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּגו'. פירש רש"י חטאת קודמת לעולה. למה הדבר דומה לפרקליט שנכנס לרצות וזוה החטאת], ריצה פרקליט נכנס דורון אחריו [שהוא העולה]. ולפי זה יש ליתן טעם מדוע בקרבן ע"ז אין זה כך אלא יקריב קודם עולה ואחרי כן חטאת. [והוא בפרשת שלח]. ויש לומר, שטעם הדבר שבקרבן עבודה זרה יקריב קודם עולה, קודם את הדורון ורק אח"כ את הריצוי, שהרי כָּפַר במציאות ה' ר"ל, ולכן קודם כל עליו להודות במציאות ה' ית' ושאיין עוד מלבדו. על כן יביא בתחילה עולה, שתקטר כליל לה'. ורק אחרי שיודה במציאות ה' ית' רק אז יביא חטאת לרצותו. ועוד יש לשאול, מדוע הרחיק את קרבן ע"ז מויקרא לפרשת שלח לך מרגלים שבמדבר. ויש לומר כי המרגלים פגמו בקדושת ארץ ישראל, ולא רצו להיכנס אליה, וכל הדר בחוץ לארץ כמי שאין לו אלוה (עיין בבלי סוף מס' כתובות על מעלה ארץ ישראל), לכן נסמכה פרשת קרבן ע"ז לפרשת שלח. ובזה יחודד ענין הקרבנות בפרשתנו להקדים ריצוי לדורון.

הרב עמרם אייזנשטיין נר"ו ד כג א-הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהִבִּיא אֶת-קָרְבָּנוֹ שְׁעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים: ושם בפסוק כח מוטעם: אִו הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהִבִּיא קָרְבָּנוֹ שְׁעִיר עִזִּים תָּמִים נֶקֶבָה עַל-חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: בפסוק כג הפסיקו הטעמים ב א-הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ, ואח"כ אמרו אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ. ואילו בפסוק כח הטעמים הפסיקו בְּאוֹ הוֹדַע אֵלָיו, ואח"כ אמרו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא. וצ"ב מה הטעם לשינוי בשייכות של תיבת 'חטאתו', שבפסוק כג היא מחוברת עם 'או הודע אליו', ובפסוק כח היא מחוברת עם 'אשר חטא'. א"ה. לפני שנראה את פירושו של ידידנו נר"ו, נחזי אנן. ההבדל הבולט בין המקראות תוספת המלה בָּהּ במקרא הראשון במקום

⁴ מקובל לנקד חָמָה על משקל סָלַם. יתכן לאשר ניקוד זה כמלה חדשה שזה ניקודה אע"פ שבמקור אין זו אלא המלה חָמָה המקראית.

האתנה. כאן צריך טעם אחרון לפני אתנה שהוא בהכרח טיפחא⁵. לכן כל מערכת הטעמים במקרא זה מושפעת מזה חטאתו מוטעם בזקף. מה שאין כן במקרא השני.

ר' צמרים: אם רק זו הסיבה, היה צריך שבפסוק הראשון יהיה יתבירי ביאו חודע אליו הראשון, כדי שיפסיק פחות מהיטפחאי שביחטאתוי.

או לחילופין שיהיה יזקף בפסוק השני והיטפחאי תהיה בתיבת 'אשר'.

כדי להשוות את הפיסוק

ממני. אם מס' המלים שונה כל המבנה של הפסוק משתנה והאיזון שלו.

יש איזה עניין להשוות טעמים של פסוקים?

יש כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח ניהח לה': (במדבר כח, ח) בפרשת פינחס; ויש בתוספת

כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניהח אשה לה': בפרשת תצוה (שמות כט מא)

ונראה שבפסוק כח 'אשר חטאי מוסב על החטא עצמו, ולכן חיברו את התיבות יחטאתו אשר חטאי. משא"כ בפסוק כג הרי כתוב 'אשר חטא בהי, וא"כ נראה שהכוונה על האדם

שהוא יחטא בהי, כלומר שנעשה על ידה יחסרי. [חטאת הוא לשון חסרון, כדפירש"י בראשית לא

לט]. ולכן הפסיקו ביאו חודע אליו חטאתי שזהו עצם החטא, ואח"כ הוסיף ואמר שעל

ידי חטאתו, הוא נעשה חוטא.

ה-ב או נפש אשר תגע בכל-דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם:

הטעמים הפסיקו ביבנבלת חיה ואח"כ אמר 'טמאה', כי אין כוונת הכתוב נבלה של יחיה טמאה, אלא מדובר בנבלת כל החיות, כולל חיות טהורות. ומה שאמר 'טמאה', דרשוהו

בתו"כ ללמד שגם הנוגע בכזית מהנבילה בכלל האיסור. א"ה. ההפסק חיה טמאה הוא הפסק קל כי חיה מוטעם בגרש (יש קוראים לו אזלא) – שלישי, לכן אין משמעות מרובה להפסק

זה. הדין נכון הוא שכל הבהמות וכל החיות הן טהורות והן טמאות נבלתן טמאה. אלא שבחיות ובהמות טמאות גם כשהן שחוטות 'כהלכה' נבלתן טמאה ומטמאה.

אך קשה דא"כ למה בהמשך הפסוק לא הפסיקו הטעמים ביבנבלת בהמה, והרי גם נבלת בהמה טהורה מטמאה. וא"כ גם שם היה צריך להפסיק ביבנבלת בהמה כמו ביבנבלת

חיה'.

ונראה דהנה בגמי שבועות ז. הקשו שהרי חיה בכלל בהמה, ולמה נאמר כאן ג"כ יבהמה, והגמי אומרת שזה נכתב לגזירה שוה. וא"כ י"ל דכיון שעצם זה שנבלת בהמה

טהורה מטמאה, ידוע מינבלת חיה, שהרי חיה בכלל בהמה, ומה שכתוב כאן יבהמה היינו רק לצורך הגזירה שוה, א"כ כיון שבפסוק שלומדים ממנו, כתוב יבהמה טמאה

באופן שיטמאה מוסב על הבהמה,⁶ כתוב גם כאן יבהמה טמאה באופן שיטמאה מוסב על הבהמה.

ומה שבהמשך הפסוק לא הפסיקו הטעמים ביבנבלת שרץ, אלא פיסקו יבנבלת, שרץ טמאי, היינו משום שבאמת אין שום שרץ טהור שנבלתו מטמאה, וא"כ הכוונה באמת

דוקא לישרץ טמאי. [ומה שנכתב יטמאי היינו לדרשה, לרבות ידמו צירופו ועירובויו כמבואר בתורת כהנים].

⁵ יש חריג אחד לכלל זה שם הטעם האחרון לפני סילוק (סוף פסוק) הוא מרכא. עמי מהעשיתי לך ומה הלאתיך ענה ב: מיכה ו ג בהפטר פרשת בלק.

⁶ ואף שגם שם ה"ה בבהמה טהורה, כתב שם הרמב"ן שאחז הכתוב דרך קצרה, והזכיר קצת הטמאים, וה"ה לכולן, כי אף בנבלת בהמה טהורה אם נגע בה ואכל קדשים חייב הכרת הזה.

והנה באבן עזרא כתב או נפש אשר תגע. בנבלת הארבעה הנזכרות והם חזיר וחביריו: הרי שהוא פירש שפשטות הכתוב מדבר בנבלת יחיה טמאה⁷. ונראה שהאבן עזרא פירש שכיון שכתוב יטמאה, אי"כ מתפרש שמדובר כאן על נבלת בהמה טמאה, ואמנם לפי זה פיסוק הטעמים הוא מוקשה, אבל בפשטות הכתוב אנו נאלצים לפרש כן את תיבת יטמאה, שהיא מוסבת על היחיה ולא על הינבילה. ומה שפירשנו, הוא לפי מה שדרשו חז"ל שיטמאה נכתב לדרשה, ולא ללמד שמדובר דוקא בחיה טמאה. וזה ביארנו שהטעמים מסייעים לפירוש זה.

פֶּן לְחֶכְמְךָ וַיִּחַכְמְךָ-עוֹד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליונו מופיע

שם): <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באתר דרשו <http://www.dirshu.co.il/?p=140390>

אם אתה מתעניין

בהבטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בחנם)

לקבלת דוא"ל בנושאים לשוניים

כתובת: info@maanelashon.org

☺ בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכותבים ☺

⁷ א"ה. דברי ראב"ע קשים לעצמם. והלוא פשוט הוא שהתורה מתכוונת לטמאים בסוף פרשת שמיני אם נבלות ואם שרצים. כנראה שראב"ע אינו מדייק מה בהגדרת חיה ומה בהגדרת בהמה, כי גמל הוא בהמה טמאה ולא חיה טמאה, וחזיר הוא בהמה דקה טמאה ולא חיה. ואינו מתכוון להוציא כלבים וחתולים ודובים ואריות. הוא כנראה מתכוון להוציא שרצים כנחש וצפרדע או חרקים שאסורים באכילה אבל נבלתם טהורה.